

VAN DER LANS

Zelf je gereedschap bouwen

Al mijn gereedschap, mijn hamers, elektrische boor, schroeven-draaiers en zaag, liggen allemaal keurig in de garage opgeborgen. Op zich ben ik niet zo handig met al dit spul, maar ik weet welk tool ik voor welke klus nodig heb. En als voor een bepaalde klus speciaal gereedschap nodig is, dan koop ik dat gewoon. Mijn buurman, daarentegen, is ontzettend handig en deinst niet terug voor 'even' een douche op de zolder bouwen. Ik zou niet weten hoe ik een dergelijk project zou moeten aanpakken. Maar ook al is hij in mijn ogen de ultieme Bob de Bouwer, ook hij koopt zelf regelmatig nieuw gereedschap. Pas had hij weer een indrukwekkend flexibele boor aangeschaft. Maar ondanks al zijn handigheid; ook hij maakt zelf geen gereedschap. Nee, hij koopt dit gewoon in de winkel.

U denkt waarschijnlijk, wat is daar nu speciaal aan? Bijna niemand ontwikkelt zijn eigen gereedschap. Het frappante is dat het in de IT soms wel 'normaal' blijkt te zijn om je eigen gereedschap te bouwen. Menig organisatie heeft weleens een eigen stuk IT-gereedschap ontwikkeld. De een is ooit dapper begonnen met de bouw van een zelfontworpen messagebus, de ander heeft zich ooit laten verleiden tot de ontwikkeling van een goedbedoelde codegenerator en sommige hebben zelfs eigen databaseservers geïmplementeerd. Als ik het mij nog goed herinner, hebben enkele ziekenhuizen in Nederland lang, lang geleden zelfs een eigen besturingssysteem ontwikkeld.

Helaas moeten we concluderen dat dit soort projecten meestal mislukt. Soms doet een bedrijf er enkele jaren over om in te zien dat het een doodlopende straat is. Er kunnen verschillende redenen voor het mislukken zijn. Bijvoorbeeld, het kan zijn dat de personen die het product ooit bedacht en ontwikkeld hebben, de organisatie hebben verlaten; ineens is er een gehele afdeling noodzakelijk voor onderhoud van het gereedschap; of het bouwen van het gereedschap blijkt lastiger dan gedacht, dus struikelt het project voordat het de finish haalt. Maar de meest voorkomende reden is dat uiteindelijk eigen ontwikkeling altijd door de markt ingehaald wordt, ofwel door bedrijven die hierin gespecialiseerd zijn. Zij kunnen hun ontwikkelkosten uitsmeren over vele klanten. Eigen gereedschap ontwikkelen en onderhouden blijkt dan gewoonweg te duur.

Bedrijven als IBM, Microsoft en Oracle bouwen uiteraard gereedschap, dat is hun business. Zij zijn eigenlijk de Black & Decker, de Bosch en de Hilti van de IT-industrie. Maar uiteraard

is het bouwen van gereedschap een andere bedrijfstak dan het bouwen van applicaties.

Als er een stuk gereedschap nodig is dat nog niet bestaat of als er niets beschikbaar is dat aan de eisen voldoet, dan ontkomt een organisatie er misschien niet aan. In dat geval is er geen alternatief en moet er een stuk gereedschap ontwikkeld worden. Grote organisaties, zoals Google en Facebook, bouwen hun eigen gereedschap, zoals hun eigen databaseservers en search engines. Maar zij stellen zulke hoge eisen aan hun gereedschap dat zij niets op de markt kunnen aanschaffen.

Als men toch tot zelfbouw overgaat is het belangrijk dat er een strategie is om dit product zo snel mogelijk te commercialiseren. Dit betekent dat de organisatie zo snel mogelijk het product bij een leverancier onderbrengt of dat een apart bedrijf opgezet wordt om het product te onderhouden.

Een mooi en succesvol voorbeeld hiervan is Kalido. Shell had jaren geleden een product nodig waarmee snel wijzigingen in een datawarehousestructuur geïmplementeerd konden worden. Er was geen enkel product beschikbaar waarmee dit kon. Een groep ontwikkelaars heeft dat product toen gebouwd. Maar zo snel mogelijk is de verdere ontwikkeling en het onderhoud bij een dochtermaatschappij ondergebracht. Later, toen het bedrijf volwassen was, is het los geweken van Shell. Nu is Kalido een succesvol op zichzelf staand bedrijf. Een mooi voorbeeld van hoe het kan.

Laten we gewoon stoppen met het ontwikkelen van gereedschap, hoe aantrekkelijk dit ook initieel mag lijken. Schoenmaker houd je bij je leest. Het ontwikkelen van gereedschap lijkt misschien op het ontwikkelen van applicaties, omdat er bij beide geprogrammeerd moet worden, maar daar houdt de vergelijking wel op. Gereedschap ontwikkelen is voor bedrijven die daarvoor opgezet zijn. De meeste organisaties zijn geen Black & Decker of Hilti.

Rick van der Lans is zelfstandig IT-consultant.